

OBSAH

1. ÚVOD (Hrabálek)	5
2. CHEMICKÁ LABORATOŘ A JEJÍ VYBAVENÍ (Macháček)	6
3. BEZPEČNOST PRÁCE V CHEMICKÉ LABORATOŘI (Palát)	8
4. LABORATORNÍ POTŘEBY A MATERIÁLY POUŽÍVANÉ V CHEMICKÉ LABORATOŘI	16
4.1 SKLO, PORCELÁN, KŘEMEN (Vinšová)	16
4.1.1 Sklo	16
4.1.2 Porcelánové předměty	20
4.1.3 Křemen	21
4.2 KOREK, GUMA, UMĚLÉ HMOTY	21
4.3 PŘEDMĚTY Z KOVU	22
4.4 PAPIR	24
4.5 OSTATNÍ POMOCNÉ LÁTKY	24
5. CHEMIKÁLIE A JEJICH DĚLENÍ Z HLEDISKA TOXICITY A JAKOSTI (Hrabálek)	26
5.1 JEDY A LÁTKY ZDRAVÍ ŠKODLIVÉ	26
5.2 ČISTOTA CHEMIKÁLIÍ	26
6. ZÁKLADNÍ OPERACE PROVÁDĚNÉ V CHEMICKÉ LABORATOŘI	28
6.1 VÁŽENÍ A MĚŘENÍ (Klimešová).....	28
6.1.1 Vážení	28
6.1.2 Měření objemu kapalin	30
6.1.3 Měření hustoty	32
6.1.4 Měření teploty	33
6.1.5 Měření tlaku	34
6.2 HOMOGENIZACE (Roman).....	35
6.2.1 Rozpouštění	35
6.2.2 Drcení a mletí	35
6.2.3 Rozmělnění biologického materiálu	37
6.3 MÍCHÁNÍ A TŘEPÁNÍ.....	37
6.4 ZAHŘÍVÁNÍ A REGULACE TEPLoty	40
6.4.1 Zahřívání	40
6.4.2 Regulace teploty	43
6.5 CHLAZENÍ	43
6.6 PRÁCE ZA ZVÝŠENÉHO TLAKU.....	45
6.7 PRÁCE ZA SNÍŽENÉHO TLAKU	45
6.8 PRÁCE S MALÝMI KVANTY LÁTEK	47
6.9 SUŠENÍ (Hrabálek).....	50
7. IZOLAČNÍ A ČISTÍCÍ METODY (Hrabálek)	53
7.1 FILTRACE, DEKANTACE, ODSTŘEĐOVÁNÍ (Vinšová)	53
7.2 KRYSTALIZACE, VYSOLOVÁNÍ, SRÁŽENÍ	56
7.2.1 Výběr rozpouštědla:	57
7.2.2 Pokusy o krystalizaci:	57

7.2.3	Metody krystalizace:	58
7.2.4	Krystalizace malých množství	59
7.3	DESTILACE A ODPAŘOVÁNÍ (Hrabálek)	59
7.3.1	Prostá destilace	60
7.3.2	Frakční destilace (rektifikace)	62
7.3.3	Destilace za sníženého tlaku	63
7.3.4	Destilace s vodní párou	65
7.3.5	Azeotropní destilace	67
7.3.6	Molekulární destilace	67
7.3.7	Odpařování	68
7.4	SUBLIMACE A LYOFILIZACE (Kuneš)	70
7.4.1	Sublimace	70
7.4.2	Lyofilizace	73
7.5	ADSORPCE	75
7.6	EXTRAKCE, VYTŘEPÁVÁNÍ, ROZTŘEPÁVÁNÍ	76
7.6.1	Extrakce	76
7.6.2	Roztřepávání	81
7.7	CHROMATOGRRAFIE (Opletal)	82
7.7.1	Obecné principy dělicích procesů	82
7.7.2	Rozdělení chromatografických metod	83
7.7.3	Chromatografické charakteristiky	83
7.7.4	Základní pracovní techniky	85
7.7.5	Kapalinová chromatografie	85
7.7.6	Chromatografie podle uspořádání aparatury	89
7.7.7	Chromatografie v plošném uspořádání	91
7.7.8	Speciální metody vyvíjení	95
7.7.9	Plynová chromatografie	95
8.	PRÁCE S PLYNY (Palát)	96
9.	PŘÍPRAVA, ČIŠTĚNÍ A VLASTNOSTI POUŽÍVANÝCH ROZPOUŠTĚDEL A ČINIDEL	105
9.1	UHLOVODÍKY (Hrabálek)	105
9.1.1	Pentan, hexan, heptan, cyklohexan	105
9.1.2	Petrolether	105
9.1.3	Benzen, toluen, xylol	105
9.1.4	Tetralin (tetrahydronaftalen)	106
9.2	HALOGENOVANÉ UHLOVODÍKY	106
9.2.1	Chloroform	106
9.2.2	Dichlormethan, 1,2-dichlorethan, trichlorethylen	106
9.2.3	Chlorbenzen, 1,2-dichlorbenzen, brombenzen	106
9.3	ALKOHOLY	107
9.3.1	Methanol	107
9.3.2	Ethanol	107
9.3.3	Propanol	107
9.3.4	Ethylenglykol	107
9.3.5	Propylenglykol (1,2-propandiol)	107
9.4	ETHERY	107
9.4.1	Diethylether	107

9.4.2 Dimethoxyethan (ethylenglykoldimethylether).....	108
9.4.3 Tetrahydrofuran	108
9.5 KARBONYLOVÉ SLOUČENINY	108
9.5.1 Ethylester octové kyseliny.....	108
9.5.2 N,N-Dimethylamid mravenčí kyseliny (N,N-dimethylformamid).....	108
9.5.3 N,N-Dimethylamid octové kyseliny.....	108
9.5.4 Amid kyseliny mravenčí (formamid).....	108
9.5.5 Tetramethylmočovina.....	109
9.5.6 Aceton	109
9.5.7 Octová kyselina.....	109
9.5.8 Cyklohexanon.....	109
9.6 DUSÍKATÉ SLOUČENINY	109
9.6.1 Triethylamin.....	109
9.6.2 Pyridin.....	109
9.6.3 Nitrobenzen	109
9.6.4 Acetonitril	110
9.6.5 N,N-Dimethylanilin.....	110
9.7 SÍRNÉ SLOUČENINY	110
9.7.1 Dimethylsulfoxid.....	110
9.7.2 Sirouhlík	110
9.8 KATALYZÁTORY	110
9.8.1 Raneyův nikl (příprava dle Urushibary).....	110
9.8.2 Palladiová čern.....	110
9.8.3 Palladium na aktivním uhlí.....	111
9.8.4 Platina na aktivním uhlí.....	111
10. CHARAKTERIZACE A IDENTIFIKACE SLOUČENIN, ADJUSTACE PREPARÁTŮ.....	112
10.1 STANOVENÍ TEPLoty TÁNÍ (<i>Macháček</i>).....	112
10.1.1 Stanovení teploty tání v kapiláře	112
10.1.2 Stanovení teploty tání pod mikroskopem.....	114
10.1.3 Stanovení směsné teploty tání	114
10.2 STANOVENÍ TEPLoty VARU.....	114
10.3 STANOVENÍ INDEXU LOMU	114
10.4 STANOVENÍ OPTICKÉ OTÁČIVOSTI	115
10.5 ADJUSTACE A UCHOVÁVÁNÍ LÁTEK.....	116
10.5.1 Uchovávání pevných látek	116
10.5.2 Uchovávání kapalin.....	117
11. PRACOVNÍ ZÁZNAMY (<i>Macháček</i>).....	119
12. VÝPOČETNÍ TECHNIKA V CHEMII (<i>Palát</i>)	121
13. CHEMICKÁ LITERATURA (<i>Palát</i>).....	125
13.1 PRIMÁRNÍ LITERÁRNÍ PRAMENY	125
13.2 SEKUNDÁRNÍ LITERÁRNÍ PRAMENY	130
14. POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA (<i>Hrabálek</i>).....	132